

V. Megváltozott munkaképességűek és fogyatékos személyek ellátásai

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai

- 2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról

Jogosult, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy annál kisebb mértékű, és a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül legalább 3 éven át, vagy 10 éven belül legalább 7 éven át, vagy 15 éven belül legalább 10 éven át biztosított volt, keresőtevékenységet nem végez és rendszeres pénzellátásban nem részesül. A biztosításának tartamára tekintet nélkül jár, aki az iskolai tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá vált, és ebben 30 napnál hosszabb megszakítása nem volt, illetve aki 2011. december 31-én (baleseti) rokkantsági nyugdíjban, rehabilitációs járadékban vagy átmeneti, vagy rendszeres szociális járadékban részesült. Az előírt biztosítási időbe beleszámít a táppénz, a Terhességi-gyermekágyi segély, a Gyermekgondozási díj, álláskereső támogatás ideje is.

Ha az igénylő rehabilitációja nem javasolt, akkor **rokkantsági ellátásra**, ha rehabilitálható, akkor **rehabilitációs ellátásra** jogosult. Ha rehabilitálható, de a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül eléri, akkor is rokkantsági ellátást állapítanak meg.

Rehabilitációs ellátás

Az ellátásban részesülő személy ún. rehabilitációs szolgáltatásra jogosult, ami a gyakorlatban együttműködési kötelezettséget jelent. Köteles a rehabilitációs hatóságnál írásban történő felszólításra megjelenni, aktívan munkát keresni, a **munkaügyi központtal együttműködni**, a felajánlott átképzést és állást (közfoglalkoztatást is) elfogadni.

A kérelem benyújtásának napjától, vagy a rendszeres pénzellátás megszűntét követő naptól legfeljebb **3 évre** állapítható meg. Folyósítását szüneteltetni kell, ha heti 20 órát meghaladó keresőtevékenységet végez vagy közfoglalkoztatásban vesz részt, vagy keresőképtelen (ez esetben táppénzre jogosult). A szüneteltetés időtartamára járó ellátást levonják, de ez csak az ellátás 50%-áig terjedhet. Időtartama meghosszabbodik a keresőképtelenség idejével. Újabb egészségkárosodás esetén ismételten megállapítható.

Összege: akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, a havi átlagjövedelem 35 százaléka, de legalább a 2012. évi minimálbér (93.000 Ft) 30 százaléka és legfeljebb a 2012. évi minimálbér 40 százaléka, aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, a havi átlagjövedelem 45 százaléka, de legalább a 2012. évi minimálbér 40 százaléka és legfeljebb a 2012. évi minimálbér 50 százaléka. **Megszűntetik** többek között, ha egészségi állapotában javulás, vagy a rehabilitációt lehetetlenné tevő rosszabbodás áll be, ha együttműködési kötelezettségét megszegi, ha a felülvizsgálat során nem működik együtt, ha feketén vállal munkát (ez esetben az elmúlt egy évben folyósított ellátás visszakövetelhető).

Rokkantsági ellátás

Legkorábban a kérelem benyújtásának napját megelőző hatodik hónap első napjától vagy a rendszeres pénzellátás megszűntét követő naptól állapítható meg.

Összege:

- akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, de rehabilitációja nem javasolt a havi átlagjövedelem 40 százaléka, de legalább a 2012. évi minimálbér 30 százaléka és legfeljebb a 2012. évi minimálbér 45 százaléka,
- akinek egészségi állapota tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, de rehabilitációja nem javasolt, a havi átlagjövedelem 60 százaléka, de legalább a 2012. évi minimálbér 45 százaléka és legfeljebb a 2012. évi minimálbér 150 százaléka,
- aki kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható, a havi átlagjövedelem 65 százaléka, de legalább a 2012. évi minimálbér 50 százaléka és legfeljebb a 2012. évi minimálbér 150 százaléka,
- akinek egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes, a havi átlagjövedelem 70 százaléka, de legalább a 2012. évi minimálbér 55 százaléka és legfeljebb a 2012. évi minimálbér 150 százaléka.

Megszűntetik az ellátást, ha egészségi állapotában tartós javulás áll be, keresőtevékenységet folytat és jövedelme 3 egymást követő hónapra vonatkozó havi átlaga meghaladja a minimálbér 150 százalékát, ha az értesítési kötelezettségét megszegi, ha a felülvizsgálat során nem működik együtt, ha feketén vállal munkát (ez esetben az elmúlt egy évben folyósított ellátás visszakövetelhető). Nem hívják be felülvizsgálatra azt, aki a rá vonatkozó öregségi nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betölti.

Közös eljárási szabályok

Formanyomtatványon igényelhető, amely letölthető: [Igénybejelentő és Nyilatkozat az NRSZH honlapjáról](#)

12 hónapon belül előterjesztett újabb kérelmet csak akkor kell elbírálni, ha megállapítható, hogy a kérelmező egészségi állapotában tartós rosszabbodás következett be.

Az ellátást a nyugdíjfolyósító Igazgatóság törzsszámmal megjelölve folyósítja.

Az ellátásban részesülőnek 15 napon belül be kell jelentenie, ha állapotában tartós javulás, vagy rosszabbodás következett be, vagy ha keresőtevékenységet folytat.

A rehabilitációs hatóság **komplex minősítés** keretében megvizsgálja a kérelmező egészségi állapotának százalékos mértékét, a rehabilitáció irányát és időtartamát és a megváltozott munkaképességű személy rehabilitálhatósága esetén rehabilitációs javaslatot készít. A kérelmező a rehabilitációs hatóság vizsgálatán történő személyes megjelenésre kötelezhető. Ellátásban részesülők esetében a hatóságnak rendszeresen (leggyakrabban a határozatban szereplő felülvizsgálati időpontban, de az ellátott kérelmére is) felül kell vizsgálnia az ellátásban részesülő állapotát, körülményeit (ez a gyakorlatban sokszor hónapokat csúszik). A 2012. január 1-jétől érvényes minősítési kategóriák:

„B1” minősítési kategóriába az a személy sorolható, akinek az egészségi állapota 51–60% között van és foglalkoztatási szempontú rehabilitációja javasolható,

„B2” kategóriában az egészségi állapot 51–60% közötti és a foglalkoztatási vagy szociális szempontú vizsgálata alapján a rehabilitációja nem javasolt,

„C1” kategóriában az egészségi állapot 31–50% közötti és foglalkoztatási szempontú rehabilitációja javasolható,

„C2” kategóriában az egészségi állapot 31–50% közötti és a foglalkoztatási vagy szociális szempontú vizsgálat alapján a rehabilitációja nem javasolt,

„D” kategóriában az egészségi állapot 1–30% közötti és orvosi szempontból önellátásra képes,

„E” kategóriában az egészségi állapota 1–30% közötti és orvosi szempontból önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes.

Az ellátásban részesülőnek tizenöt napon belül értesítenie kell a hatóságot, ha egészségi állapotában tartós javulás, vagy rosszabbodás következett be, vagy ha keresőtevékenységet folytat (rokkantsági ellátásban részesülő csak akkor, ha jövedelme 3 egymást követő hónapban meghaladja a minimálbér 150 %-át), vagy keresőtevékenysége megszűnt.

Az ellátásokat a nyugdíjmelésre vonatkozó szabályok szerint, azzal megegyező arányban emelik.

A rehabilitációs hatóság pályázati úton támogatást nyújthat a munkahely rehabilitációs célú átalakításához, bér- és költségtámogatást nyújthat, ha a munkáltató megváltozott munkaképességű személy foglalkoztatását biztosítja. A megváltozott munkaképességű személy **Rehabilitációs kártyára** jogosult, ha a komplex minősítés alapján foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy tartós foglalkozási rehabilitációt igényel.

Rokkantsági járadék

- 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet a rokkantsági járadékról

Jogosult, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg. A 25. életév betöltése után is igényelhető, de kérni kell a megrokkánás időpontjának megállapítását (pl. értelmi fogyatékosok esetében). Az ellátást (legfeljebb 6 hónapra visszamenőleg) attól a hónaptól folyósítja a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság, melyben az igénylő 18. életévét betölti. Az ellátás megállapításához szolgálati idő nem szükséges. **Nem kaphatja**, aki térítésmentesen van intézetben elhelyezve. Kaphatja, aki fogyatékosági támogatásban, vagy családi pótlékban részesül, vagy munkaviszonyban áll.

Összege 2015. január 1-jétől 33 930 forint.

Rokkantsági járadékos kedvezményes bérlet kiváltására jogosult a helyi tömegközlekedésben.

Kérelem nyomtatvány letölthető: Igénybejelentő az ONYF Nyomtatványtárából: K04 rokkantsági járadékhoz.

Fogyatékosági támogatás

- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról,

- 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól

Jogosult az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos, Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású személy, továbbá a magyar hatóság által menekültként, illetve hontalanként elismert személy, vagy a szabad mozgás, vagy tartózkodás jogával rendelkező személy, ha van magyarországi lakcíme, akinek

- látóképessége teljesen hiányzik vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik (látási fogyatékos), vagy
- aki a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes, feltéve, hogy halláskárosodása 25. életévének betöltését megelőzően következett be (hallási fogyatékos), vagy
- 14 éves kora előtt fennálló értelmi akadályozottsága középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű (értelmi fogyatékos), vagy
- akinek állapota a személyiség egészét érintő fejlődés átható zavara miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető (autista), vagy
- a helyváltoztatása segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy segédeszközzel eredményesen sem befolyásolható (mozgásszervi fogyatékos), vagy
- állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,
- és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

Akinek e fogyatékoságok közül legalább két fogyatékosága van, vagy a beszéd megértésére segédeszközzel sem képes és a felsoroltak közül egyéb fogyatékosága is van, az **halmozottan fogyatékos**.

Nem jogosult fogyatékosági támogatásra, aki vakok személyi járadékában vagy magasabb összegű családi pótlékban részesül, csak akkor, ha ezen ellátásokra való jogosultságáról lemond.

Megállapítása és folyósítása a fővárosi és megyei kormányhivatal hatáskörébe tartozik. A kérelem letölthető az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság honlapjáról: Kérelem fogyatékosági támogatás megállapítására, a kérelemhez mellékelni kell a háziorvos által kitöltött orvosi beutalót, a rendelkezésre álló orvosi dokumentáció másolatát és a személyi igazolvány másolatát is.

A fogyatékosági támogatás havi **összege** 2015-ben 20 327 Ft, 25 018 Ft, ha a jogosult halmozottan fogyatékos, vagy az önkiszolgáló képessége teljesen hiányzik. A jogosult állapotrosszabbodás miatt- a felülvizsgálat időpontja előtt maga is kezdeményezheti felülvizsgálatát.

Ha a kérelmet azért utasították el, mert a kérelmező nem súlyosan fogyatékos, egy éven belül előterjesztett újabb kérelmet csak akkor bírálják el, ha az orvos igazolja, hogy az igénylő állapota rosszabbodott. Az ellátást ötvenként az orvosszakértői szerv felülvizsgálja. Az ellátás a kérelem benyújtásától esedékes.

Megszűnik a jogosultság, ha a súlyosan fogyatékos állapot nem áll fenn, vagy a felülvizsgálaton nem jelenik meg és a távolmaradását nem igazolja. Szünetel a folyósítása, ha a jogosult 3 hónapot meghaladóan nem EGT tagországba távozik.

Az ellátásban részesülő személy 90 %-os utazási támogatást kap a helyközi, míg 100 %-os támogatást a helyi közlekedésben. Ennek igénybeviteléhez a megállapító szerv hatósági bizonyítványt állít ki.

A rokkantság jogcímén igényelhető özvegyi nyugdíjat és árvaellátást lásd a VI. fejezetben az „Időskorúak ellátásainál”.

Ellátások a szociális törvény alapján

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól

Aktív korúak ellátása – Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

A járási hivatal egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti ellátást állapít meg az egészségkárosodottaknak.

Jogosult, ha egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy vakok személyi járadékában vagy fogyatékosági támogatásban részesül, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított és keresőtevékenységet nem folytat.

Havi **összege** a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete de nem haladhatja meg a minimális nettó közfoglalkoztatási bér (2015-ben 51.847 Ft) 90%-át (tehát maximális összege 2015-ben 46.662 Ft), azzal, hogy ha a jogosult családja tagjának foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapítottak meg, akkor összege nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözete (maximális összege 2015-ben: 23. 862 Ft) A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege (2015-ben 28500 Ft) 92%-ának (26.220 Ft) szorzatával. A megállapító szerv a jogosultság feltételeit két évente felülvizsgálja.

Az ellátásban részesülő kedvezményes bérlet kiváltására jogosult a helyi tömegközlekedésben.

A kérelem letölthető: Korm. R. 3. sz. melléklete, csatolni kell a Korm. R. 1. sz. melléklete szerinti vagyonyilatkozatot. Egyéb általános szabályokat lásd az „Aktív korúak ellátása” című fejezetben.

Ápolási díj

Ápolási díjra **jogosult** - a jegyes kivételével - a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi. Tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel.

Az ellátást az ápolást végző személy lakóhelye szerint illetékes **járási hivatal** állapítja meg.

A járási hivatal - kérelemre - kiemelt ápolási díjra való jogosultságot állapít meg annak, aki önellátásra képtelen, vagy súlyos betegségére, vagy fogyatékoságára tekintettel magasabb családi pótlékban részesülő személyt ápol-gondoz. Emelt összegű ápolásra jogosult, aki kiemelt ápolási díjra nem jogosult, de fokozott ápolást igénylő személy (akinél legalább három fennáll az alábbiak közül: nem képes étkezni, tisztálkodni, öltözködni, illemhelyet használni, lakáson belül közlekedni) ápolását-gondozását végzi. Egyazon kérelemben több jogcímen (kiemelt, emelt, alap) is kérhető.

Havi alapösszege 2015 évben 29 500 Ft, emelt összege 2015-ben 44 250 Ft, míg a kiemelt ápolási díj 2015-ben: 53 100 Ft. Rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult esetén ezen összegeknek és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi összegének a különbözete.

A települési önkormányzat települési támogatást adhat a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személynek. Ez ápolási díjnak minősül, ha az összege eléri az alapösszeg 80 %-át.

Nem jár az ápolási díj, ha az ápolat két hónapot meghaladóan kórházban, bentlakásos intézményi elhelyezésben részesül, vagy szakiskola, középiskola, illetve felsőoktatási intézmény nappali tagozatos tanulója, hallgatója, kivéve, ha a közoktatási intézményben eltöltött idő a kötelező tanórai foglalkozások időtartamát nem haladja meg, vagy az óvoda, a nappali ellátást nyújtó, illetőleg a felsőoktatási intézmény látogatási kötelezettségének időtartama átlagosan a napi 5 órát nem haladja meg, vagy az óvoda, a közoktatási, illetőleg a felsőoktatási intézmény látogatása, vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele csak az ápolást végző személy rendszeres közreműködésével valósítható meg. Továbbá, ha kérelmező rendszeres pénzellátásban részesül, és annak összege meghaladja az ápolási díj összegét, vagy keresőtevékenységet folytat és munkaideje a napi 4 órát meghaladja.

Meg kell szüntetni, ha az ápolat állapota az állandó ápolást már nem teszi szükségessé, ha az ápoló a kötelezettségét nem teljesíti, az ápolat meghal, az ápoló vagy az ápolat tartózkodási joga megszűnt, vagy a fent említett jogosultságot kizáró körülmény következik be. A jogosultság továbbra is fennáll, ha az ápoló saját jogú nyugellátásban részesül, súlyos fogyatékosága több mint 20 éve fennáll, vagy az ápolási díjat több mint tíz éve folyósítják.

Folyósítási ideje szolgálati időnek minősül.

A kérelem letölthető: Korm. R. 4. sz. melléklete. Az orvosi és óvodai-iskolai igazolások: Korm. R. 5-8. sz. mellékletei. A csatolandó vagyonyilatkozat: Korm. R. 1. sz. melléklete.

Az Szt szerinti ellátásokat utólag, minden hónap 5-éig kell folyósítani.

Közgyógyellátás

A közgyógyellátási igazolvány (a továbbiakban: igazolvány) **térítésmentességre jogosít** a társadalombiztosítási támogatásba befogadott egyes gyógyszerekre, gyógyászati segédeszközökre. A gyógyszerkeret a rendszeres gyógyszeres szükséglet támogatását szolgáló egyéni gyógyszerkeretből, és az akut megbetegedésből eredő eseti keretből tevődik össze.

Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra:

- az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú,
- az aktív korúak ellátásában részesülő egészségkárosodott,
- a rokkantsági járadékos,
- a rokkantsági ellátásban részesülő, akinek egészségi állapota nem haladja meg a 30%-os mértéket, vagy 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
- öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, nyugdíjra volt jogosult, vagy
- az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Normatív jogcímen jogosult, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak a térítési díja az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegének a 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegét, egyedül élő esetén 150%-át.

Az alanyi és a normatív közgyógyellátásra való jogosultságról a járási hivatal dönt, az egészségbiztosítási szerv szakhatósági állásfoglalása alapján. Az alanyi jogosultságot két évre, a normatív jogosultságot egy évre állapítják meg. A közgyógyellátás iránti újabb kérelem a jogosultság időtartama alatt, annak lejártát megelőző három hónapban is benyújtható.

Önkormányzati rendelet alapján települési támogatás nyújtható a gyógyszerkiadások viseléséhez.

Az **egyéni gyógyszerkeret** összege 2015-ben legfeljebb havi 12 000 Ft lehet. Az **eseti keret** éves összege 2015-ben 6000 Ft. Amennyiben egyéni gyógyszerkeret nem kerül megállapításra (a rendszeres gyógyszerköltség a havi 1000 Ft-ot nem éri el), a gyógyszerkeret megegyezik az eseti kerettel. Az egészségbiztosítási szerv az egyéni gyógyszerkeretet háromhavonta, egyenlő részletekben - első alkalommal a jogosultság kezdő időpontjával - nyitja meg. Ha a szükséges gyógyszerköltség legalább 1000 forinttal megváltozik, az ellátott kérelmére lehetőség van az egyéni gyógyszerkeret év közbeni újbóli megállapítására.

Kérelem letölthető: [Korm. R. 9. sz. melléklete](#). A havi rendszeres gyógyszereszkükségletet a házi orvos igazolja. Orvosi igazolás nyomtatvány: [Korm. R. 10. sz. melléklete](#).